

ÚNOR 2017

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání na únor.....	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	4
Co se dělo u nás v domově v lednu	5
Fotogalerie	7
Horoskop.....	9
Významné dny a výročí v únoru	10
Vzpomínková kniha	11
Ze života slavných	11
Zahrada	15
Bylinkový receptář.....	17
Něco ke čtení.....	20
Pověsti z Velkého Meziříčí (7. část)	24
Veverčiny povídky.....	27

BLAHOPŘÁNÍ NA ÚNOR

Ludmila KOZMONOVÁ

Antonín KRŠŇÁK

Jiřina MALOUŠKOVÁ

Božena PODSEDKOVÁ

Anežka KOZOVÁ

Marie MUSILOVÁ

Dagmar ZEISELOVÁ

Jindřich PREISLER

**Všem oslavencům přejeme
k jejich narozeninám hodně
šťěstí, zdraví a spokojenosti do
dalších let.**

**Obyvatelé a
zaměstnanci domova**

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci lednu odešli:

Paní Marie Kostelencová + 18. 1. 2017

Paní Marie Karásková + 20. 1. 2017

Pan Josef Černý + 25. 1. 2017

V lednu přišli noví obyvatelé:

Paní Marie Požárová z Uhřínova

Pan Ignát Matůšek z Třebíče

Paní Miloslava Kučerová ze Svatky

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **BUFET**

Otevírací doba bufetu:

**Pondělí a pátek
10.00 – 11. 00 hodin**

- **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu.

• NÁKUPY

Nákup potravin je zajišťován přes bufet. Potřebu nákupu obyvatel zjišťují klíčoví pracovníci a předají informaci sociální pracovníci.

• PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Pondělí	od 13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	od 9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	od 14:30	canisterapie s panem Trojanem
Pátek	od 13:00	společná modlitba
	od 13:30	bohoslužba v kapli domova

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V LEDNU

V úterý 3. ledna se konala Přednáška o Aljašce, kterou si pro nás připravil pan Lukáš Lacko. On sám na Aljašce pobýval jednu sezónu a barvitě nám vyprávěl o svých zážitcích. Povídání doplnil množstvím krásných fotografií.

Tři králové nás navštívili ve dvou termínech. Nejprve 5. ledna navštívili obyvatele Pomněnky, v pátek 13. ledna pak zavítali na první a druhé oddělení. Tři mudrci přinesli krásnou atmosféru ovoněnou kadidlem a myrhou. Všem klientům nadepsali nad pokoj K+M+B+2017, tedy Kristus žehnej tomuto domu po celý rok 2017.

Ve čtvrtek 12. ledna probíhala výuka na Univerzitě třetího věku s panem doktorem Kameníkem na téma Vodstvo země I.

Do období první republiky a protektorátu jsme se přenesli ve středu 25. ledna při promítání seriálu České televize Bohéma.

Ve čtvrtek 26. ledna se opět konala výuka na Univerzitě třetího věku s panem doktorem. Tentokrát na téma Vodstvo země II.

POZVÁNKA NA AKCE V ÚNORU

8. února/ středa

Tradiční zabijačka

9. února/ čtvrtek

Výuka na U3V – Krasové oblasti a jeskyně – Začátek letního semestru

16. února/ čtvrtek

Přednáška „Polsko, Německo a Maďarsko“

23. února/ čtvrtek

Výuka na U3V – Biosféra

28. února/ úterý

Masopust

FOTOGALERIE

POVÍDÁNÍ O ALJAŠCE

TŘÍKRÁLOVÝ PRŮVOD

HOROSKOP

VODNÁŘ (AMPHORA) 21. 1. – 19. 2.

Nadešel čas, abyste dobyli své kariérní cíle, máte hodně kreativity a neměli byste jí plýtvat. V únoru díky pílí a vytrvalosti si zasloužíte odměny, pracovní štěstí vás bude v tomto roce provázet často. V květnu a červnu se můžete cítit unaveně, zpomalte tempo. V létě bude dovolená spojena se zvýšením mzdy a dalších výhod, v tomto období se povede taktéž podnikatelům, kteří znásobí své zisky. V říjnu můžete získat větší podíl na zodpovědnosti v práci, co mohou hůř nést spolupracovníci, se kterými bude třeba upravit si vztahy.

Je možné, že na začátku pocítíte monotónnost ve vztahu, ale nemusíte se bát, v tomto roce pocítíte i pravé emoce. Snažte se něčím okořenit vztah a pozitivních výsledků se dočkáte v březnu a dubnu. V průběhu léta prožijete šťastné chvíle z náklonosti svého partnera a pocitů naplnění čtením vašich přání a představ. Dozrál také čas pro nezádané, v průběhu roku hned několikrát vaše rozhodnutí najít si stabilního partnera může být úspěšné, například v lednu, dubnu, červnu a říjnu. Vychutnejte si setkávání s novými lidmi a prožívejte nové zkušenosti.

Začátkem roku můžete podlehnout nepromyšleným ztrátám a další výdaje by se pak na vás mohly hrnout. V květnu to nepřehánějte

s výdaji na zábavu a hlídejte si peníze, aby se rychle nerozkutálely. V průběhu léta neuzavírejte žádné smlouvy a nikomu nepůjčujte peníze. Konec roku slibuje mírný finanční vzestup.

Přes lednové nachlazení se přehoupnete do února, kdy budete v sobě cítit sílu a odhodlání. V květnu můžete trpět emocionální krizí, snažte se zastávat konstruktivní postoje, které nám pomohou udržet rovnováhu. Období od léta do konce roku vaše zdraví zaznamená posílení a bude v utěšeném stavu, nicméně v zimě si můžete naordinovat nějaký protistresový program.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V ÚNORU

2.2. Světový den mokřadů

4.2. Světový den boje proti rakovině

11.2. Světový den nemocných – vyhlášen roku 1933 z podnětu papeže Jana Pavla II.

21.2. Mezinárodní den mateřského jazyka

Uplyne...

136 let od úmrtí **Fjodora Michajloviče DOSTOJEVSKÉHO**, ruského prozaika (narozen 11. 11. 1821, zemřel 9. 2. 1881).

56 let od úmrtí **Jakuba DEMLA**, básníka, prozaisty, publicisty a překladatele (narozen 20. 8. 1878 – zemřel 10. 2. 1961)

116 let od narození **Hugo HAASE**, divadelního, filmového a televizního herce (narozen 18. 2. 1901 – zemřel 1. 12. 1968)

96 let od narození **Zdeňka MILERA**, ilustrátora, grafika a tvůrce kreslených filmů (narozen 21. 2. 1921 – zemřel 30. 11. 2011)

6 let od úmrtí **Arnošta LUSTIGA**, prozaika (narozen 21. 12. 1926 – zemřel 26. 2. 2011)

106 let od narození **Otakara VÁVRY**, filmového režiséra a scénáristy (narozen 28. 2. 1911 – zemřel 15. 9. 2011)

*Dostupné z: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2016.pdf

VZPOMÍNKOVÁ KNIHA

Vzpomínková kniha byla přemístěna do Vzpomínkového koutku, který se nachází na oddělení 2A. V této knize najdete vzpomínku na obyvatele, kteří nás od roku 2016 opustili. Hlavní myšlenkou pořízení této knihy je upomínka na naše přátele, známé, sousedy a obyvatele. Každému z odejitých obyvatel je věnována stránka s jeho fotografií a krátkým povídáním o něm samém.

ZE ŽIVOTA SLAVNÝCH

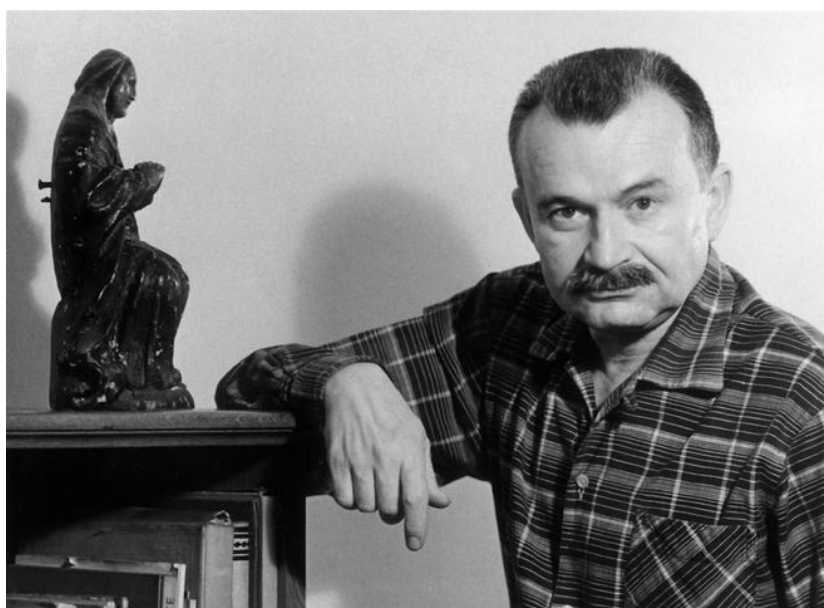
ALFRÉD RADOK

Patřil k nejvýraznějším poválečným umělcům a zásadně se podílel na hvězdných hodinách českého divadla 60. let. Za to jej totalitní režim

cíleně a systematicky ničil, až ho přiměl opustit domov a odejít do švédského exilu.

Hrob českého režiséra Alfréda Radoka na předměstí Göteborgu zdobí reliéf stromu vyvráceného z kořenů od sochaře Ivana Theimera. Sotva může být výmluvnější symbol Radokova dramatického života.

Alfréd Radok celý svůj život musel začínat znovu. Narozen na počátku první světové války roku 1914 zažil už jako mladý muž rasovou perzekuci. Po uzavření českých divadel byl v roce 1944 internován v koncentračním táboře Klettendorfu. Kdoví, zda by bez této drastické osobní zkušenosti vznikl jeho nádherný, hluboce lidský a jímavý film Daleká cesta (1949). Sugestivní drama o židovské rodině a jejím pobytu v terezínském ghettu komunisty dráždilo, a i když byl film prodán do zahraničí a slavil tam úspěch, neměl ani pražskou premiéru a byl doma stažen z distribuce. Takové paradoxy Radoka doprovázely celý život, až jej zahubily.

Po osvobození začal pracovat v Divadle 5. května. Už zde nadchl poetikou, která navazovala na E. F. Buriana. Vypjatou divadelností a múzičností, schopností vyjadřovat se obrazivě. Také se tu seznámil s Josefem Svobodou a plodem jejich spolupráce byla skvělá inscenace Hoffmannových povídek. Po neshodách s vedením se s divadlem, které zakládal, nakonec rozešel. V době socialistického realismu měl Radok stále potíže. Krátké působení v Národním divadle skončilo aférou s inscenací Chodské nevěsty, kdy ho režisér Honzl označil za nepřítele socialismu. Byl odsunut do Divadla státního filmu a Vesnického divadla, ale i tam vyčníval. Nastudoval tehdy například Šamberkovu frašku Jedenácté přikázání. Secesi miloval a uměl s ní báječně zacházet, což se projevilo i v kouzelném filmu Dědeček automobil. Do Národního divadla se mohl vrátit až v roce 1954 a postupně zde vytvořil vynikající inscenace, například Osbornova Komika s Ladislavem Peškem v titulní roli.

Další
absurdní
kapitolou
jeho
života
byla
Laterna

magika. Zdeněk Hedvábný v Radokově monografii píše, že není jasné, zda byla jeho největším úspěchem, nebo neštěstím. V každém případě bylo její uvedení na Expo 58 v Bruselu ohromující a Radok byl jako její tvůrce oslavován. V roce 1960 pak pro Laternu scénicky nastudoval Otevírání studánek Bohuslava Martinů. Poetické vyznání rodné zemi i pocta životu jako koloběhu zrození a smrti popudily režim a soudruzi se postarali o zákaz díla a vyhazov. Další v řadě. A tak po odchodu z Laterny začínal znovu, ještě ne naposledy, to bude až v Göteborgu.

V letech 1960-65 z podnětu Oty Ornesta působil v Městských divadlech pražských a nastudoval tu jedinečné inscenace, především Rollandovu Hru o lásce a smrti s dodnes nepřekonanou koncepcí a výkony. V Československu naposledy nastudoval Saundersovu Vůni květin v Národním divadle, na plánovaného Fausta nedošlo, přijely tanky...

Režisér Alfréd Radok zemřel v roce 1976 ve Vídni na infarkt. Kousek od domova, kde nesměl režírovat Havlovu Vernisáž a Audienci.

A epilog? V roce 1991 udělil Václav Havel Radokovi Řád TGM in memoriam. Převzal ho jeho syn David, který tehdy doma poprvé režíroval operu Don Giovanni.

Zdroj textu: Lidové noviny – 101 Pohnuté osudy

Zdroj obrázků: http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/1026720459/foto09/20036219953_04.jpg?1418649572

<http://operaplus.cz/wp-content/uploads/2016/04/95.jpg>

ZAHRAHA

POKOJOVÉ ROSTLINY A SVĚTLO

Celoroční teplo v bytě tropickým rostlinám svědčí. V zimě však mnohé z nich trpí nedostatkem světla. Žloutnou a opadávají jim listy, vytáhlé, světle zelené výhonky marně hledají slunce.

Mnohé tropické rostliny, které pěstujeme jako běžné pokojovky, naštěstí přímé slunce nevyžadují. V přírodě rostou pod pralesními stromy a spokojí se s trochou rozptýleného světla. V létě by jim slunce přes okenní tabulku dokonce popálilo listy a je vhodné je umístit dále od okna, zvláště od jižně orientovaného. Ovšem krátké zimní dny jsou i na ně příliš tmavé, v zimě je proto přisuňte k oknu blíže. S každým metrem vzdálenosti od okna klesá osvětlení o celou polovinu.

Květiny ocení čistá okna. V zimě je světlo vzácné. Odstraňte proto vše, co je rostlinám ubírá. Skutečně poznají rozdíl mezi dokonale umytými a zaprášenými okny. (Pozor však, aby čistá skla nezmátla ptáky – ani nemusí vidět průhled skrz naskrz, pomýlí je i odraz. Skvělou prevencí zbytečných smrtelných nárazů jsou UV samolepky, pro nás téměř neviditelné, pro ptáky zářivě modré). Záclony okradou rostliny o spoustu světla, nedávejte je před ně.

U severního okna vydrží jen rostliny na světlo skutečně nenáročné, ostatní přesuňte k jižně, východně nebo alespoň západně orientovanému oknu, podle možností.

Na okenním parapetu rostlinám prospěje podložení, aby je příliš neohřívaly radiátory, které pod parapety bývají. Zároveň mnohdy trochu táhne i od dobře těsnícího okna, což je spolu se sálajícím teplem pro rostliny velmi nepříjemná kombinace. Podložka z polystyrenu (obalená vzhlednějším materiálem), nebo obyčejná

deka, pomůže v obou případech.

Pokud se rádi obklopujete zelení a máte v pokojích tolik

rostlin, že se na okenní parapet rozhodně nevejdou, oceníte umělé osvětlení, určené speciálně pro pěstování rostlin. Jen světelné zdroje, jejichž spektrum odpovídá dennímu, rostlinám přirozené světlo skutečně nahradí. Zářivky pro pěstování rostlin najdete jak v nabídce velkých firem s osvětlovací technikou, tak v „growshopech“, kde si můžete vybrat mezi levnějšími výbojkami, které však produkují více tepla a mají větší spotřebu, a úspornými, výkonnými zářivkami. Pozor na to, že čím dále světelný zdroj od květin umístíte, tím menší bude jeho účinnost – klesá dokonce s druhou mocninou vzdálenosti. Při umělém dosvícování oceníte časový spínač, který světlo zapne a vypne podle nastavení.

Za pošmourných dní je náhražka denního světla příjemná i lidem, ostatně jeho nedostatek může vést ke špatné náladě či dokonce depresím. Světlo s denním spektrem se proto skutečně používá i na léčbu lidské duše.

Autorem je Jana Bucharová

Zdroj textu a obrázku: <http://www.ireceptar.cz/zahrada/pokojove-rostliny/rostliny-touzi-po-svetle-jak-ho-v-zime-pokojovkam-doprat-vice/>

BYLINKOVÝ RECEPTÁŘ

HLUCHAVKA BÍLÁ

Největším neštěstím hluchavky je, že je chudinka podobná nenáviděné kopřivě, a proto ji mnozí lidé nemají rádi. Velmi jí tím

křivdí, neboť vůbec nepálí. Je to milá, příjemná rostlina s pěkně vykrajovanými lístky a s bohatými bílými květy, které jako věnečky objímají stonek. Pro léčebné účely sbírám pouze čistě bílé hluchavky, samotné květy nebo celé vrcholky rostlin, hned na počátku kvetení. Hluchavka se vyskytuje téměř všude, takže není žádný problém si ji nasbírat, ale droga se dá koupit i v lékárně.

Léčebné používání hluchavky sahá do nejstarších dob, psali o ní již Plinius st. a Dioskorides. Protože nejlépe účinkuje na orgány, které jsou u mužů a žen rozdílné, je i její použití u obou pohlaví různé.

V ženském organismu hluchavka výborně léčí menstruační problémy, posiluje dělohu, pomáhá při zánětu vaječníku a zastavuje bělotok, který se často vyskytuje u mladých žen. Proto ji přidávám, po

kontryhelu jako druhou nejdůležitější bylinku do všech čajových směsí na ženské choroby.

U mužů, hlavně ve staším věku, bývají zas časté problémy při vylučování moči. Tady hluchavka příznivě ovlivňuje prostatu, uvolňuje močové cesty a usnadňuje močení a pomáhá i při jiných onemocněních močových cest.

Čaj z hluchavky má lahodnou chuť, pomáhá při nespavosti a příznivě ovlivňuje trávicí a dýchací orgány. Pro toto použití ho můžeme osladit medem a pít jako konzumní čaj.

Silný hluchavkový odvar se používá zevně při omývání kožních ekzémů a je dobrý i do sedacích koupelí při hemoroidech. Mladé lístečky je zvykem přidávat do jarních čistících a vitaminových salátů.

Autorem je Aurélia Dugasová

NĚCO KE ČTENÍ

OPAKOVÁNÍ A UČENÍ NAZPAMĚŤ

Každý se někdy musel něco naučit nazpaměť. Tato metoda má své zastánce i odpůrce podle toho, zde se to někomu daří snadno, anebo naopak vůbec ne. To si pak stěžuje na nespravedlnost. Když se však člověk jednou něco naučil nazpaměť, může si to vždy v paměti upevnit opakováním.

Pokud jsme mu již odvykli, učení nazpaměť nebývá snadné. Takové učení totiž bývá spojováno se školní docházkou nebo s vysokou školou. Je-li vám přes čtyřicet let, měli byste si nejprve tuto metodu osvěžit: usadit se na klidném místě, kde nehrozí vyrušování, a informaci k zapamatování si několikrát v pravidelném rytmu zopakovat.

Vyzkoušejte to! Naučte se nazpaměť básni od Josefa Václava Sládka. Nemusíte pospíchat a můžete si vybrat i jiný text, záleží na tom, aby se vám líbil a měli jste chuť si ho zapamatovat. Pak se k němu dva nebo tři týdny nevracejte. Po uplynutí čtrnácti dní zarecitujte báseň z paměti nebo si zaznamenejte vše, co si z ní pamatujete.

Až bude skončeno

*Až bude vyřčeno to slovo poslední,
až zcela setmí se neb znovu rozední,
až bude skončeno a nic už vzápětí, -
se země nepůjdu, - jen z lidské paměti.*

*To ucho bez slechu, ty oči bez vidu,
ty ruce bez hnutí, to čelo v poklidu: -
chvilku jen vzpomene kdos ještě na jméno,
a bude vyřčeno a bude skončeno.*

*„Zamžené dálavy, hvězdnaté výšiny!“ –
Doufají, zoufají ... nic neví jediný.
Země se přichýlí – zas matka – k dítěti:
se země nepůjdu, jen z lidské paměti.*

Lidé se obvykle učí nazpaměť věcem, které si budou potřebovat vybavit v určité, většinou nepříliš vzdálené budoucnosti. Tato metoda je účinná, jde-li o školní zkoušení nebo vysokoškolskou zkoušku, k nimž má dojít v nejbližších dnech. Po čtrnácti dnech si uvedenou báseň možná dosud pamatujete celou, pravděpodobnější je však, že se vám vybavila jen částečně. V tom se jednotliví lidé liší.

Křivka zapomínání

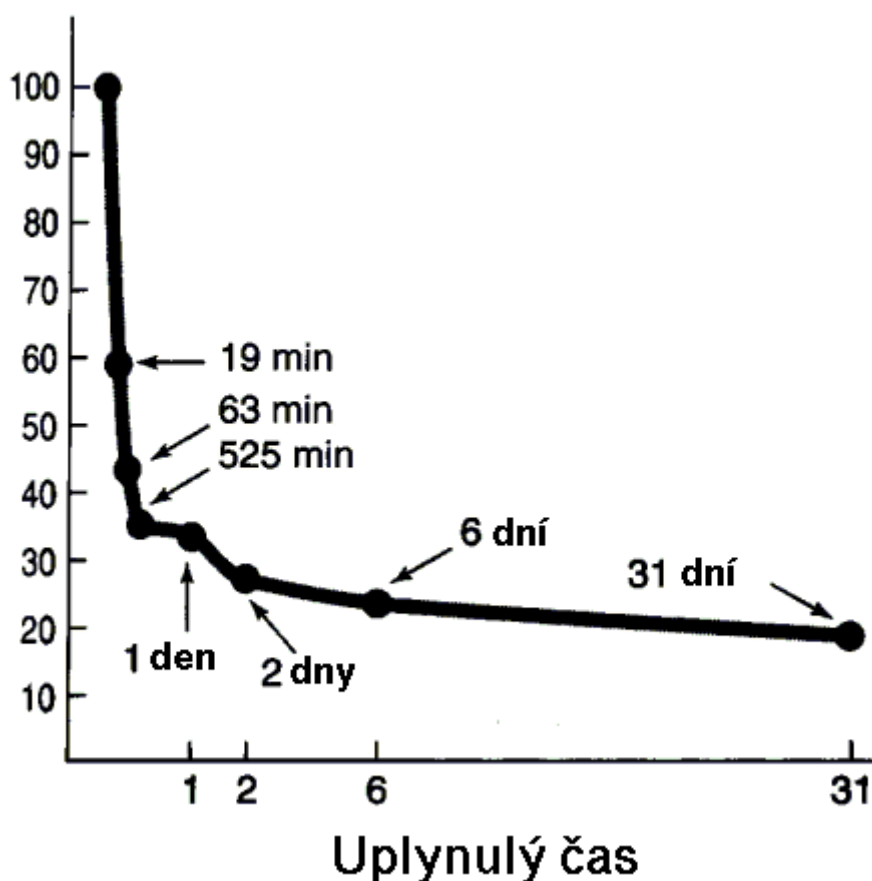
Většina lidí se domnívá, že se zapomíná postupně, pozvolna a neustále: že se nám z paměti v průběhu dní vytrácejí věci, které jsme se naučili, jako voda z netěsnící nádrže. Tato představa je však naprosto mylná.

Německý psycholog Hermann Ebbinghaus (1850 – 1909) jako první uskutečnil pokusy, které měly vysvětlit mechanismus zapomínání. Naučil se nazpaměť řadě slabik, které nedávaly žádný smysl, a pak zjišťoval, co si zapamatoval po několika okamžicích, po několika hodinách a po několika dnech. Na základě výsledků pak vypracoval graf zvaný Ebbinghausova křivka, který ukazuje, jak mozek ve skutečnosti zapomíná, co měl uloženo v paměti.

Předpokládaná křivka zapomínání ukazuje mylnou představu, kterou si obvykle o mechanismu zapomínání děláme. Ve skutečnosti není zapomínání rovnoměrné (lineární), nýbrž se zpomaluje (logaritmická křivka): zpočátku je rychlejší, s plynoucím časem postupně stále

pomalejší. Jakmile se něco naučíme, začínáme to ihned velmi rychle zapomínat: po několika hodinách je to 70 – 80% toho, co jsme se naučili, pro záměrné vybavení ztraceno. Skutečná křivka zapomínání začíná velmi prudkým poklesem.

Abychom si údaje do paměti vštípili, nesmíme dopustit, aby proces zapomínání vůbec nastal, a musíme proto velmi záhy začít se cvičením reprodukce toho, co jsme se naučili. To se nazývá dobou upevňování.

*Zdroj: Jak si zlepšit paměť, 2005, ISBN 80-86196-96-8, s. 234

POVĚSTI Z VELKÉHO MEZIŘÍČÍ (7. ČÁST)

ŘEZNICKÁ HOSTINA

Čas všechno mění, i lidi a jejich zvyky. To, co vám nyní budu vyprávět, není vlastně pověst, spíše jen špičatý vtip, namířený proti těm, kdo v minulosti byli považováni za něco lepšího, než byl prostý pracující člověk. A stalo se to skutečně v našem městě.

V době kolem roku 1840 byli u nás řemeslníci sdruženi cechy. I řezníci měli svůj cech. A ten měl povinnost uspořádat jednou do roka velkou hostinu pro panské úředníky a jejich rodiny. Byla to asi nějaká ústní smlouva, která zaručovala řezníku odbyt uzenin a masa.

Hostina bývala vždycky v hospodě. Připravovalo se na ni mnoho různě upravených mas, dobré polévky, cukroví a hojně pití. K obveselení se zvali muzikanti. Stoly byly rozestavěny kolem zdí, byly pokryté nejlepšími ubrusy z výbavy manželek řezníků a kladlo se na ně nejlepší nádobí.

První hosté přicházeli obvykle po sedmé hodině a už od rána se postili, jen aby večer toho mohli hodně sníst. Daleko později přicházeli hosté nejvzácnější: pan purkrabí, pan vrchní, duchovní, obročí, písaři z kanceláří a s nimi jejich paničky a děti. Někdy přišla i služka, nesoucí na ruce košík, do kterého se kladla výslužka a kam se odkládalo to, co hosté nemohli sníst u stolu.

Tenkrát se doneslo řeznickému cechmistrovi, že některé paničky poslední hostinu pomluvily. A byly to právě ty, které se nejvíce cpaly a nejvíce odnášely domů. Prý na hostině bylo více kostí než masa.

Samozřejmě, že to cechmistra i řezníky popudilo a to tím více, protože ta traktace stála cech moc peněz i práce. A tak se usnesli, že se klepnám pomstí.

Několik dní před ohlášenou řeznickou hostinou byla ve městě nouze o maso. Tím více se na ně těšili pozvaní hosté.

Přišel slavný večer. Hosté se scházeli a jejich hostitelé se ženami se potají uchechtávali a šuškali po koutech a škodolibě mrkali po přicházejících pánech. Nějak dlouho slavnost nezačínala, ale přece jen se konečně otevřely dveře hospodské kuchyně. Ale místo kuchařek vstoupil do sálu cechmistr v průvodu starších. Hudba umlkla na jeho znamení a cechmistr začal mluvit. Nejprve uctivě pozdravil hosty a

pak se začal omlouvat, že se začíná tak pozdě. „Loňského roku bylo maso špatné a právem jste si na ně stěžovali“, řekl. „Ale ještě nebylo tak zle, jako je letos, kdy je více kostí než masa. Proto prosíme, abyste přijali to, co vám poníženě podáváme a snědli to v dobré vůli. Nic lepšího jsme nesehnali.“

Páni a paničky se na sebe podívali a nevěděli, co říci. Mlčeli proto a čekali, co bude. Věřili, že to nebude tak zlé, jak cechmistr říkal, vždyť loni bylo maso dost a výborné chuti.

Začala hostina. Řeznice v bílých zástěrách přinesly polévku. Ale ta byla jalová, ani játra v ní nebyla. Pak přinesly vařené, dušené i pečené maso, dokonce i šunku. Ale jaké to bylo maso. Samá kližka a šlacha a hlavně kosti.

Hostitelé ty hnáty a žebra kladli na talíře a stále se omlouvali, přáli hostům dobré chuti, nutili uctivě, aby si panstvo hodně nakládalo na talíře a nezapomnělo na košíky pro výslužku.

Hladoví hosté nevěděli, hrají-li s nimi řezníci nedobrou komedii, nebo je-li to skutečně pravda. A pravda to byla, nehezká a krutá. Masa nebylo, cukroví jen málo, víno škrtili a pivo bylo řídké jako patoky. Panstvo se domnívalo, že aspoň domů si ponese slušnou výslužku, ale i tato naděje zklamala. Odnegli si jen kosti.

A tak odešli od hostiny hladoví a rozhněvaní.

Ale řezníci se smáli, když panstvo odešlo, hodovali sami se svými rodinami a měli maso dobré, šťavnaté a zapíjeli je perlivým vínem i dobrým pivem.

Dlouhou dobu se v Meziříčí nemluvilo o ničem jiném, než jak pánům o řeznické hostině zmešlo. A každý jim to přál, protože páni nikdy neměli dost, i když se poddaní k jejich uctění div nezadlužili.

A tahle hostina byla poslední, kterou řezníci pro pány strojili.

*Zdroj textu: *Pověsti z Velkého Meziříčí a okolí*. Ilustroval Oldřich INOCHOVSKÝ. Žďár nad Sázavou: M. Smejkal, 1996.

VEVERČINY POVÍDAČKY

O PYŠNÉ RŮŽI

Stalo se kdysi, před lety, že s nebe spadlo na zem semínko, přiváté bůhví odkud. Vzklíčilo však v úrodné půdě a mělo se k světu, jeho výhonek brzy prodral se na světlo a vyrašily z něj první lístky. Z malého semínka počala vyrůstat růže.

Netrvalo dlouho a růže přerostla okolní travu. Radovala se velice - a nejvíce z toho, že nyní mohla se koupat ve slunečním jasu a svoje mladičké lístky hřát v jeho paprscích. I vítr, jako by tady vál čerstvější... Jenomže pak si jí někdo všimnul. Růže rozechvěle zatajila dech, když lehkými krůčky ji obcházel a zvědavě skláněl se nad ní. Jako by cítila jeho myšlenky, jak váhá, zda má ji vytrhnout, či nechat žít. Rostlinu sevřela obava, hrůzou ztuhla jí míza od kořínků až po poslední lísteček, když dotkly se jí jeho drobné prsty a zkoumavě ji

pohladily. Pak ruka se stáhla a on odešel. Růže osaměla, ponechána svému rozechvění a jen pomalu odeznívajícímu strachu. Co když se vrátí? A co když příště rozmyslí se jinak?

Vrátil se. Přicházel za ní každý den. Pokaždé zvědavě ji obhlížel, nikdy však nezkřivil jí ani lístek. A růže, překvapena poněkud sama sebou, po čase zjistila, že jeho návštěvy jsou jí milým rozptýlením jinak jednotvárných dní. A také že doteky jeho jemných ruček dávno už ji neděsí, naopak jsou jí docela příjemné.

Tak vyrostla - a počala rozkvétat. Jemu již ani nenapadlo, že měl by ji vytrhnout, to růže cítila. S napjatou zvědavostí očekával její květ. A ona dávala si načas, než své jediné, hýčkané poupě konečně rozvinula v celé jeho kráse. Stalo se tomu jednoho rána, při východu slunce. On byl v té chvíli s ní. Růže ve skutečnosti čekala na takový kouzelný okamžik, vždyť byl to právě on, pro koho tak pečlivě skládala okvětní lístky a malovala jejich barvy, aby, až se mu poprvé ukáže, udělala na něj dokonalý dojem. Tehdy, když dopadly na ni první paprsky slunce a ona otevřela poprvé svůj květ, drobně zívla. Pak povzdechla:

"Ach, právě jsem se probudila..." Ostýchavě se zachvěla. "Promiňte, prosím... Jsem ještě celá rozcuchaná..."

"Jak jste krásná!" vydechnul obdivně. A růže snad ještě o něco zčervenala.

"Že ano," odpověděla tiše. "A přišla jsem na svět zároveň se sluncem..." Vzhledla a zadívala se na něj, okouzlena. Jeho vlasy tolik podobaly se právě slunci, v jehož záři se tak ráda hřála. To nyní vzcházelo teprve nad obzor a jeho jas blednul oproti tomu, jak zářil On, se svou dětsky nevinnou tváří a laskavým, bezelstným pohledem. Tak chvíli jen mlčky dívali se na sebe, než květina jemně přerušila ticho. "Myslím, že je čas posnídat. Byl byste tak hodný a postaral se o mne...", dodala a vůbec neznělo to jako prosba. On, trochu zaraženě, beze slova však poslechl a šel pro konev s čerstvou vodou, aby květinu obsloužil.

Chodil ji zalévat každý den. A rozmlouval s ní, se zvědavým údivem naslouchal jejím řečem. Růže, aby neztratila jeho zájem, ledacos značně si přikrášlila a notně zveličila. Také velice dbala, aby stále probouzela v něm dojetí. Nenápadně zdůrazňovala svou krásu a křehkost - to, jak moc potřebuje jeho starostlivou péči. A on skutečně se staral, jak nejlépe uměl, aby růže byla spokojena.

Jednoho dne, když vyprávěla mu o svých trnech, velmi odvázně prohlásila: "Jen ať si přijdou tygři se svými drápy!"

Na to on zatvářil se udiveně. Pak mírně se usmál a namítnul: "Tady přece nejsou tygři. A tygři trávu ani nežerou."

Růže se nepatrně zachvěla, dotčena poněkud přirovnáním k něčemu tak obyčejnému. "Já nejsem tráva," namítla jemně.

"Ó, promiňte...," omluvil se rozpačitě a na čele objevila se mu drobná vráska.

Všimla si a honem změnila téma. "Já se tygrů vůbec nebojím, ale mám hrůzu z průvanu. Nemáte, prosím, nějakou zástěnu?" Chtěla v něm probudit soucit a něhu... jemu však namísto toho přibyla na čele vráska další. Marnivá květina navíc dodala: "A v noci mě dejte pod poklop. U vás je veliká zima, je to tu špatně položené. Tam, odkud přicházím..." Zarazila se. Přišla sem jako semeno a nic jiného nemohla poznat. Aby odvedla pozornost a nemusela nahlas přiznat svou lež, zakašlala, což mělo mu naznačit, že dopustil se chyby. "A co ta zástěna?" připomněla.

"Chtěl jsem pro ni jít, ale mluvila jste se mnou!" bránil se a vypadal při tom velmi nešťastně.

Teprve si růže uvědomila, jak zbytečně jej trápí. Hrdost jí však nedovolila uznat to nahlas, a proto také nezachvěl se jí ani lístek, když obrátil se a odešel, snad konečně pro onu zástěnu. Již s večerem trpce však litovala, přikryta poklopem, jak z rozmaru si přála. Skrze průhledné sklo viděla sice hvězdy, nemohla se však nadechnout čerstvého nočního vánku. Dusila se vlhkým, nehybným vzduchem a

vlastní líbeznou vůní. Ta s každým výdechem těžkla... a probouzela v ní lítost. Jak ráda rozvoněla by se kolem! Její něžná vůně z dálky by jej vítala, až ráno, jako každý den, zase přijde - a ona voněla by jen pro něj. Na temně rudých plátcích v bledém světle hvězd d zaleskly se drobné krůpěje. Nebyla to však rosa, byly to slzy.

Tak od té doby plakala každou noc. A každého rána objala jej svou vůní, když zpod poklopu ji vysvobodil. Avšak příliš se nepolepšila a rozmarnými řeči trápila jej dál. Vymáhala si jeho pozornost nesmyslnými přáními a nechávala se dotknout každou maličkostí, aby měl proč si ji udobřovat. Ó, jak ta uměla se urazit! Mrzelo ji sice, že docela vytratil se mu úsměv z tváře a v jeho hloubavých očích usídlil

se smutek, přesto nemohla si pomoci. Raději vymýšlela si hlouposti, než upřímně by mu přiznala, jak velmi se obává, že ho ztratí.

Z jeho myšlenek růže cítila, že skutečně uvažuje o odchodu. A právě toho nejvíce se bála, že ji opustí a ponechá samotnou napospas celému světu. Že ona již nebude mít pro koho vonět a být krásná... pro koho žít. Zároveň však si přála, aby se jeho oči zase rozzářily, aby začal se znovu usmívat. A proto, když jednoho dne přišel rozloučit se s ní a naposledy ji zalít a zakrýt poklopem, nezdržovala jej prosbami, aby neodcházel. Na jeho 'sbohem' zprvu vůbec neodpověděla.

"Sbohem," zopakoval jí tedy.

Na to ona zakašlala, ne proto, že by byla nachlazená. "Byla jsem hloupá," řekla mu pak. "Odpusť mi to. Snaž se být šťasten." Stál před ní s poklopem v ruce, rozpačitý a nejistý, a v jeho tváři zračilo se překvapení. "No ano, mám tě ráda," přisvědčila jeho myšlenkám. "Tys o tom vůbec nevěděl. A byla to má chyba. To nevadí. Ale tys byl zrovna tak hloupý jako já. Hleď, abys byl šťasten." Květina pocítila zvláštní úlevu. Ne, nehněvala se na něj, opravdu. Jen bylo jí velice smutno. "Nech ten poklop, já už ho nechci," dodala tiše.

"Ale vítr...," namítnul, růže jej však přerušila.

"Nejsem tak nachlazená," potřásla květem. "Čerstvý noční vítr mi udělá dobře. Jsem přece květina!"

"Ale zvířata...," pokusil se znovu, ale ona se nedala přemluvit.

"Musím přece snést dvě nebo tři housenky, když chci poznat motýly. Je prý to tak krásné. Kdo by mě jinak navštěvoval? Ty budeš daleko," vysvětlila. "Velkých zvířat se vůbec nebojím. Mám přece drápy," ukázala mu své trny a nakonec řekla: "Neotálej tolik, rozčiluje mě to. Rozhodl ses odejít, tak jdi." Nechtěla totiž, aby ji viděl plakat. Tak odešel a růže osaměla. Do poslední chvíle doufala, že přeci jen sám rozmyslí se a zůstane... on však ji poslechl. Jako vždy udělal, co mu nakázala. A jí nezbylo nic než naděje, že jednou, až pozná svět, zasteskne se mu po ní a zase se vrátí.

Vyhlížela jej každý den. A voněla jako o život - aby, až bude přicházet, již z dálky poznal, že ona tu na něj čeká. Obávala se popravdě, že ve světě potká další krásné růže, které mohly by jej okouzlit. Žádná jiná však, a tím byla si jista, nemohla pro něj kvést s takovým citem jako

ona. S ránem obracela se ke slunci a vítala je, ještě celé rozespalé, vzhlížela k němu na jeho cestě oblohou a nastavovala jeho paprskům svoje zkřehlé listy. A třebaže teskno bylo jí až k pláči, pohled na slunce přece ji těšil. Tolik připomínalo jí jeho zlaté vlasy a hřejivý úsměv... V noci však propadala svému smutku a marné lítosti, za tmy tonula v bolesti a utápěla se v beznaději. Proč vracel by se k ní, když jenom mu ubližovala? Že má ho ráda, také mu řekla, teprve když jej ztratila. Bez jejích výmyslů jistě povede se mu lépe - snad poslechne ji i v tom, aby byl šťastný, jak kladla mu na srdce. A je-li šťasten on, pak musí být i ona. Vždyť co sejde na jedné pošetilé růži?

Tak stýskala si po celý rok a možná i déle, až téměř přestala doufat, že se s ním ještě kdy shledá. Však jednou za rozbřesku, dříve než slunce stačilo se vyhoupnout nad obzor, spatřila v dálce zvláštní jas. Zatajila dech. Ta zlatá záře zdála se jí být velmi známá. A přeci zdráhala se uvěřit, že je to on. Kdyby se spletla... to zklamání snad by nepřežila.

Jak se k ní drobná postava blížila, růže již mohla si být jista. Radostí celá rozechvělá rozeznávala úsměv na jeho tváři - a povšimla si také, že cosi přináší s sebou. Že by dárek, pro ni? Rychle však zaplašila tu myšlenku. Nic pro ni nemohlo být větším darem nežli to, že vrátil se On. Ten, pro něhož tu kvete a voní, pro kterého žije. Ten, na nějž tak dlouho čekala a jehož stále vyhlížela... její malý princ.

Autorkou je Pavlína Machková